

Л. Пашнюк, канд. екон. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

УГРОЗЫ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ И СРЕДСТВА ИХ НЕЙТРАЛИЗАЦИИ

Исследованы подходы к трактовке понятия "экономическая безопасность предприятия". Рассмотрена сущность понятия "угроза" и проанализированы существующие подходы к классификации угроз экономической безопасности предприятия. Определены возможные средства их нейтрализации за счёт, в первую очередь, создания действенной системы экономической безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность предприятия, угрозы экономической безопасности, классификация угроз экономической безопасности, система экономической безопасности.

L. Pashnyuk, PhD in Economics, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THREATS OF ECONOMIC SECURITY AND THE MEANS OF THEIR NEUTRALIZATION

The approaches to the interpretation of the concept of "economic security of enterprise" are investigated. The essence of the concept of "threat" are considered, the approaches to the classification of threats for economic security of enterprise are analyzed. The generalized, the most complete version of the classification are proposed. It is set that efficiency of the use of resources of enterprise, level of his reputation and factors of external environment, influences on economic strength security. Hostile takeover as one of the serious threats of economic security are discussed in more detail. An effective system of economic security are defined as the effective means of neutralizing threats.

Key words: economic security of enterprise, threats of economic security, classification of threats of economic security, system of economic security.

УДК 657.1:339.9
JEL M49

Г. Мисака, канд. екон. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ В АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ

В статті досліджується взаємозв'язок між розвитком глобалізаційних процесів в світовій економіці та стандартизацією і гармонізацією облікових систем.

Ключові слова: глобалізація; стандартизація та гармонізація; системи бухгалтерського обліку; фінансовий ринок.

Постановка проблеми. Законодавчо закріплена обов'язковість складання фінансової звітності учасниками фінансового ринку України за міжнародними стандартами з 1 січня 2012 р. офіційно засвідчила завершення так званого перехідного етапу в реформуванні вітчизняної системи бухгалтерського обліку та підтвердила послідовність дотримання курсу на поступове запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) в українську облікову практику. Розширення практичного застосування МСФЗ потребує поглиблення досліджень еволюціонування даного соціально-економічного феномену, його взаємозв'язків та взаємозалежностей з такими важливими явищами сучасності як глобалізація та інформатизація в умовах постіндустріального суспільства з метою виявлення тенденцій їх подальшого удосконалення та оцінки можливостей адекватної імплементації у вітчизняну практику обліку з урахуванням рівня розвитку національної економіки загалом та фінансового сектору зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дискусії щодо актуальних проблем стандартизації та гармонізації облікових систем ведуться вже понад 40 років як зарубіжними, так і вітчизняними фахівцями, серед яких варто відзначити С. Голова, К. Моста, Г. Мюллера, Л. Нищенко [1], К. Ноубса, Р. Паркера, М. Переру [2], О. Петрука [3], Л. Радебе, Ф. Чоя, В. Швеця. Проте як стрімкий розвиток глобалізаційних процесів в світовій економіці, так і динамізм формату функціонування облікових систем, які дедалі зазнають все більш суттєвого впливу специфіки задоволення інформаційних потреб інтернаціоналізованого фінансового ринку, не дають обговоренню даної проблематики набуті статусу завершеності.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. На тлі світової фінансової кризи необхідність порозуміння та формування на цій основі довіри інвесторів до емітентів та фінансових посередників, що має забезпечити поступове відродження позитивної динаміки

розвитку світової економіки, прискорює процеси стандартизації та гармонізації облікових систем.

Метою статті є визначення ролі та місця явища глобалізації в спрямуванні процесів стандартизації та гармонізації існуючих в світі моделей бухгалтерського обліку на сучасному етапі розвитку світової економіки та фінансового ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Широко застосовуваний в наш час термін "глобалізація світової економіки" має низку визначень та тлумачень. Вперше застосовуваний його у 1983 р. Теодор Левітт вважав глобалізацією процеси формування корпораціями загальносвітових ринків аналогічних товарів та послуг. Позиція Т. Левітта була породжена та ґрунтувалася на його підходах до дослідження тих подій та явищ, що стали притаманними світовій економіці в 60-70-х рр. XX століття, в першу чергу, як маркетолога. Зокрема, на його думку, розвиток технологій, зв'язку та інформаційної інфраструктури в світі загалом породили "нову комерційну реальність" (new commercial reality) у функціонуванні ринків стандартизованих споживчих товарів, швидкість та прибутковість продажу яких за зниженими цінами забезпечувалися за рахунок ефекту масштабу та суттєвого відносного скорочення постійних витрат в розрахунку на одиницю реалізованої продукції. Проте скористатися можливістю економії в таких умовах здатні "не просто транснаціональні, а глобальні корпорації, які можуть дозволити собі уніфікувати пропозицію та не замислюватися над розбіжностями смаків споживачів місцевих ринків" [4]. На нашу думку, "глобальність" в таких умовах визначається здатністю виробника за допомогою маркетингових засобів породжувати зацікавленість споживача в своїх товарах, нівелюючи національні, етнічні, соціальні, релігійні, політичні та економічні розбіжності країн, що склалися та обумовлені історично, в межах його платоспроможного попиту. Тобто в першооснову поняття "глобалізація світової економіки" було закладено ринково-збутовий підхід.

Подальші дослідження феномену глобалізації низкою вчених в різних країнах світу спричинили появу дискусій навколо її сутності, причин виникнення, наслідків (як зреалізованих, так і потенційних), переваг та, звісно, недоліків. Важливим, на наш погляд, є аналіз причин виникнення явища глобалізації та вивчення особливостей її еволюціонування на тлі економічних, суспільних та політичних подій, які мали місце в світі по завершенні Другої світової війни. Це уможливить прогноз формування перспективних напрямів її подальшого розвитку з урахуванням характеру запитів, потреб та передумов, що склалися дотепер.

Питання започаткування глобалізації та її періодизації носять дискусійний характер. Ґрунтуючись на дослідженні концептуально-інституційних аспектів глобалізації, можна виокремити наступні причини та, виходячи з яких, визначити дати зародження якісно нових етапів її розвитку:

- 1) модернізація суспільства та початок буржуазного розвитку – кінець XIX ст.;
- 2) Перша Світова війна як механізм новітнього поділу світу колоніальними імперіями – 1914-1918 рр.;
- 3) Друга Світова війна та формування нової геополітичної карти світу на чолі з СРСР та США – 1939-1945 рр.;
- 4) запровадження Ямайської валютної системи як моделі вільної торгівлі валютами – 1976 р.;
- 5) розпад СРСР та формування однополярного світу – 1991 р.

Визначальними фінансовими поштовхами, що сприяли зародженню якісно нових тенденцій та етапів розвитку глобалізаційних процесів у світовій економіці, на нашу думку, є започаткування Бреттон-Вудської та Ямайської валютних систем, функціонування яких мало на меті активізацію та нарощення обсягів міжнародної торгівлі, а також надання урядам країн інструментів нівелювання тимчасових труднощів, що виникають через диспропорції зовнішньоторговельного балансу, шляхом забезпечення та підтримки належного рівня валютної ліквідності та формування загальносвітової впевненості в стабільності здійснення міжнародних розрахунків.

Вільний рух фінансового капіталу, що став якісно новим та логічним продовженням фритредерства, інтенсифікувався завдяки краху СРСР, як втілення соціалістичної моделі побудови суспільства та економіки, загальносвітовим тенденціям дерегулювання національних фінансових ринків та розвитку інформаційних технологій. Підвищення мобільності фінансового капіталу має політичні, економічні та організаційні наслідки, спрямовані як на захист вже здійснених інвестицій, так і на оперативне формування релевантної інформаційної бази прийняття інвестиційних рішень та забезпечення дотримання фундаментальних засад рівності доступу до неї усіх зацікавлених учасників ринку.

Найбільш значущими заходами організаційного характеру стало запровадження протягом 1973-74 рр. відразу двох принципово нових недержавних міжнародних інституцій, метою діяльності яких стало визначення та практична реалізація тенденцій загальносвітових процесів стандартизації бухгалтерського обліку, фінансової звітності, банківського регулювання та нагляду:

- 1) Комітету з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standard Committee). У 2001 році Комітет було реорганізовано в Раду з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (International Accounting Standard Board);
- 2) Базельського Комітету з питань банківського нагляду (Basel Committee on Banking Supervision) при Банку міжнародних розрахунків.

Філософія функціонування цих установ полягає в поглибленні інтернаціоналізації світового фінансового ринку, що втілюється в узгодженні принципів, які використовуються його учасниками під час складання фінансової звітності, що має оприлюднюватися в інтересах її зовнішніх користувачів, та створенні рівних конкурентних умов для банківських установ, як найважливішої групи фінансових посередників, що визначають ефективність функціонування фінансової системи загалом, шляхом стандартизації регулятивних положень щодо величини капіталу для обсягів ризику, які узяв на себе банк.

Саме завдяки глобалізації фінансових ринків стали помітними розбіжності в методах ведення обліку та змісті фінансової звітності. Необхідність стандартизації та гармонізації облікових систем на момент створення КМСБО обумовлювалася, з одного боку, формуванням та паралельним розвитком у світі декількох моделей бухгалтерського обліку, та важливістю забезпечення впевненості професійних учасників фондових ринків в коректному тлумаченні показників фінансової звітності емітентів цінних паперів, що має базуватися на довірі та визнанні методик їх обчислення, з іншого.

Враховуючи те, що ведення обліку в кожній конкретній країні визначається специфікою нормативно-правового регулювання, побудовою фінансової та податкової систем, рівнем економічного розвитку, характером зовнішньоекономічних зв'язків та іншими чинниками, в тому числі й неекономічної природи, фахівцями було здійснено декілька спроб класифікувати існуючі системи бухгалтерського обліку, що забезпечило можливість виокремлення та узагальнення їх спільних і відмінних складових. Загалом в результаті численних дискусій з цього приводу було сформовано два основних підходи до класифікації облікових систем:

1) суб'єктивний. Започатковано Герхардом Мюллером в кінці 60-х років XX ст. В основу покладено ієрархію економічних цілей облікової системи та пріоритетність теорії або практики обліку. Виділяють:

- макроорієнтовані облікові системи – цілі та завдання бухгалтерського обліку підпорядковуються завданням національної економічної політики;
- мікроорієнтовані облікові системи – першочерговість завдань обліку обумовлюється потребами суб'єкта господарювання й інших користувачів облікової інформації;

2) географічний (за сферами впливу). Вперше запропонував Генрі Хетфілд на початку XX ст. Ґрунтується на економічній або політичній залежностях, географічних або історичних взаємозв'язках між країнами. Проявляється у впливі облікових правил одних (як правило, високо розвинутих) країн на облікові правила інших. На сьогодні виділяють, переважно, такі типи моделей як англо-американська, континентальна, південноамериканська, інтернаціональна.

Варто відзначити, що той самий Мюллер, якого називають "батьком міжнародного обліку" вважав, що система бухгалтерського обліку є продуктом економічного та політичного розвитку кожної країни. Отже, гармонізація обліку на міжнародному рівні неможлива в принципі і тому не має сенсу. [5]

Проте ідеї гармонізації облікових систем для забезпечення однозначності тлумачення показників фінансової звітності з площини академічних досліджень перемістилися до кабінетів функціонерів, що стало особливо помітним в контексті створення у 1957 р. Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) та швидкого збільшення кількості його членів. Саме в рамках ЄЕС у 1961 р. вперше було сформовано дослідницьку групу з проблем бухгалтерського обліку, яка мала на меті узгодити методологію обліку країн його учасниць. Протягом

20 років (1964-84 рр.) зусиллями цієї групи було розроблено вісім Директив ЄЕС з питань обліку, звітності та аудиту, прийняття яких у статусі зведених законів співтовариства зобов'язало країни-учасниці внести відповідні зміни до національного законодавства, спрямовані, в першу чергу, на мінімізацію принципових розходжень в методології ведення обліку та складання звітності в корпораціях, компаніях з обмеженою відповідальністю, акціонерних товариствах, державному та приватному секторі.

Одночасно з координацією ЄЕС зусиль щодо гармонізації облікових систем європейських країн у 1973 р. фаховими організаціями бухгалтерів Австралії, Великобританії, Ірландії, Канади, Нідерландів, Німеччини, Мексики, США, Франції та Японії було створено КМСБО, що вивело ідеї гармонізації та стандартизації обліку на загальносвітовий рівень. Тенденція, що сформувалася, у 1982 р. надало додаткової ваги створення Міжурядової робочої групи експертів з МСБО при Комісії з транснаціональних корпорацій Економічної та Соціальної ради ООН.

Паралельно з процесами гармонізації та стандартизації в обліковій сфері регулятори ринків цінних паперів активізували свою роботу щодо пошуку нових та підвищення ефективності існуючих механізмів захисту прав інвесторів та контролю за діяльністю посередників на фондових ринках. У 1974 р. було створено Міжнародне об'єднання комісій з цінних паперів (МОКЦП) (International Organization of Securities Commission), перед яким було поставлено завдання стимулювати співпрацю комісій з цінних паперів спочатку Північної та Південної Америки, а з 1984р. – й усіх країн світу. Одним з пріоритетних напрямів розвитку даного сегменту фінансового ринку в МОКЦП було визначено розробку пропозицій щодо запровадження мінімальних стандартів поінформованості учасників ринку цінних паперів.

Співпраця КМСБО та МОКЦП розпочалася у 1987 р., і вже у січні 1989 р. було презентовано їх спільний проект Е32 "Порівняльність фінансової звітності", яким запропоновано відкоригувати вже прийняті міжнародні стандарти шляхом обмеження застосування 29 альтернативних методів бухгалтерського обліку. І хоча ідеологічною основою даного проекту є швидше уніфікація обліку, аніж його гармонізація, це дозволило значною мірою нівелювати низку розбіжностей в змісті показників фінансової звітності господарюючих суб'єктів країн, які використовують МСБО та МСФЗ, а також спростити методику її трансформації для проведення порівняльного аналізу на міжнародному рівні, що є стало істотним зрушенням саме в процесі формування фінансової звітності як достовірного та релевантного інформаційного забезпечення прийняття управлінських, фінансових та інвестиційних рішень.

Даний проект тривав вже понад 20 років і, навіть, опосередковано спричинив внесення змін до статуту КМСБО у 2000 р. Так, однією з цілей своєї діяльності Комітет визнав "розробку в інтересах громадськості єдиної системи високоякісних, зрозумілих та обов'язкових до застосування глобальних стандартів бухгалтерського обліку, згідно яких у фінансовій звітності має розкриватися достовірна, прозора та порівнювана інформація для того, щоб учасники фондових ринків та інші користувачі могли приймати обґрунтовані управлінські рішення." [6] Це підкреслює зміщення вектору спрямованості діяльності КМСБО з гармонізації облікових систем світу на розширення сфер практичного застосування МСБО та забезпечення їх конвергенції з національними системами обліку.

Водночас успішність та перспективність проекту Е32 визнається не лише професійними бухгалтерськими колами, і й МОКЦП, яке починаючи з 1993 р. рекомен-

дує своїм членам схвалювати окремі МСБО та МСФЗ та використовувати їх в міжнародній біржовій діяльності.

У 2000 р. в ЄС було проголошено намір обов'язкового запровадження МСБО для усіх компаній, які входять до котирувальних списків фондових бірж ЄС, та компаній, які випускають проспекти емісії цінних паперів. У 2001 р. КМСБО було реорганізовано в Раду з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), що обумовлювалося, в першу чергу, необхідністю наближення МСБО до Принципів бухгалтерського обліку США (GAAP – Generally Accepted Accounting Principles), оскільки саме фінансовий ринок США був і залишається найбільшим у світі ринком вільного капіталу. РМСБО в рамках конвергенції з GAAP започаткувала розробку та активне впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), які поступово мають повністю замінити МСБО.

Саме завдяки зусиллям РМСБО починаючи з 2005 р. усі європейські компанії, акції яких котируються на регульованому ринку будь-якої країни-члена ЄС, повинні подавати консолідовану фінансову звітність за МСФЗ. Ті ж компанії, які складають звітність за GAAP, та компанії, у яких на європейські ринки допущені лише боргові цінні папери, були зобов'язані здійснити перехід на МСФЗ з 2007 р. Подібні вимоги було прийнято в США, але щодо обов'язковості використання GAAP.

Найбільшою проблемою в питаннях конвергенції облікових систем та у взаєминах РМСБО і Ради зі стандартів фінансової звітності США (FASB) є дискусія щодо вибору бази формування загальносвітових стандартів обліку. США обстоювали точку зору щодо використання за їх основу GAAP, тоді як ЄС пропонував МСФЗ. Останнім часом позиція США з цього питання стала менш категоричною, що, на нашу думку, частково можна пояснити кризовими явищами на світових фінансових ринках та невтішним станом американської економіки, яка зазнала істотних втрат саме через її щільний зв'язок з ринками капіталу та залежність від їх кон'юнктури.

Усвідомлена необхідність нагального відновлення функціонування фондових ринків світу на якісно нових засадах реалізації механізмів їх регулювання стимулює процеси не тільки і не стільки конвергенції облікових систем, скільки удосконалення змісту їх нормативних положень, які б з них не було покладено в основу формування загальносвітових облікових стандартів. Починаючи з 2002 р. коли РМСБО та РСФЗ підписали Норвільську угоду (The Norwalk Agreement), ведеться активна співпраця одночасно у двох напрямках:

1) визначення тих аспектів МСФЗ та GAAP, розбіжності щодо яких не є принциповими та можуть бути подолані досить швидко – так звана короткотермінова конвергенція;

2) ретельний аналіз та систематизація усіх відмінностей, що існують в системах МСФЗ та GAAP, для визначення стратегії їх подолання в довготерміновій перспективі.

Однак надмірна інтенсифікація цих процесів також є небажаною через політичні міркування, оскільки відмова від національних положень (стандартів) ведення обліку та складання звітності має відбутися на добровільних засадах шляхом свідомого визнання необхідності створення та застосування загальносвітової системи регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності. І дискусії щодо посилення державного регулювання усіх сфер світової економіки, яка істотно постраждала від тривалої фінансової кризи, подекуди зміщують вектор пошуку бази загальносвітових стандартів на користь GAAP. Аргументація виглядає наступним чином [7]:

1) GAAP містять детальні норми та правила ведення обліку в компаніях, що сприяє проведенню порівняльного аналізу показників їх фінансової звітності, зменшує

вірогідність перекурен в ній внаслідок як зумисних дій, так і непрофесійності осіб, відповідальних за ведення обліку та складання звітності, а отже, і судових позовів внаслідок завдання втрат її користувачам;

2) ідеологічну основу МСФЗ складає метод професійного судження, яке завжди є суб'єктивним, а тому вони є потенційно вразливими для зловживань з боку представників менеджменту компанії, які складають фінансову звітність;

3) між змістом положень МСФЗ та господарським законодавством країн, в яких вони використовуються, існує невідповідність правових норм, що ускладнює процес ведення обліку та ставить під сумнів можливість формування за таких умов достовірних показників фінансової звітності.

При цьому у якості компромісного, але, на наш погляд, деструктивного способу вирішення зазначених проблем пропонується введення до МСФЗ, що переглядатимуться, не лише принципів, а й правил обліку. Однак саме відсутність стандартизованого набору методик та детальних інструкцій щодо ведення пооб'єктного обліку забезпечує МСБО/МСФЗ достатню гнучкість для охоплення якомога більшої кількості національних облікових систем, що, власне, і є запорукою саме їх гармонізації, а не уніфікації.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що в цілому глобалізація істотно послабила роль та значення традиційних національних систем регулювання обліку шляхом запровадження, функціонування та широкого взаємодії відповідних міжнародних організацій. Проте створити потужні наднаціональні механізми регулювання в цій сфері на даний момент все ж таки не вдалося, оскільки в результаті економічної кризи загальмувалися саме процеси гармонізації облікових систем та поновилися дискусії щодо вибору бази формування загальносвітової моделі обліку. Залишається

А. Мысака, канд. экон. наук, доц.
КНУ имени Тараса Шевченка, Киев

ГЛОБАЛИЗАЦИЯ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В АКТИВИЗАЦИИ ПРОЦЕССОВ ГАРМОНИЗАЦИИ И СТАНДАРТИЗАЦИИ УЧЕТНЫХ СИСТЕМ

В статье исследуются взаимосвязи между развитием процессов глобализации в мировой экономике и стандартизацией и гармонизацией существующих систем бухгалтерского учета.

Ключевые слова: глобализация; стандартизация и гармонизация; системы бухгалтерского учета; финансовый рынок.

G. Mysaka, PhD in Economics, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE WORLD ECONOMY GLOBALIZATION IN THE REVITALIZATION PROCESS OF HARMONIZATION AND STANDARDIZATION OF ACCOUNTING SYSTEMS

The article examines the interconnection between the development of the world economy globalization and the standardization and harmonization of accounting systems.

Keywords: globalization; standardization and harmonization; accounting systems; financial market.

УДК 334.024
JEL D83, F61, P33

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРИВАТНОГО СЕКТОРА В УКРАЇНІ

Обґрунтовано, що широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій може сприяти збільшенню кількості малих підприємств та приватних підприємницьких структур, а також укріпленню їхніх конкурентних позицій як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ); конкурентоспроможність; приватний сектор; інформаційна інфраструктура; експорт / імпорт ІКТ-товарів і послуг.

Вступ. Сьогодні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) надійно ввійшли у всі сфери економічного життя суспільства. У міжнародному масштабі впрова-

дження ІКТ значно прискорило поширення процесів глобалізації економічних відносин. Світова мережа електронних комунікацій поєднує різноманітних економіч-

сподіватись, що визнання об'єктивної необхідності використання загальноприйнятих підходів до ведення обліку та складання звітності прискорить процес пошуку компромісу в цьому питанні, перш за все, в інтересах відновлення стабільного функціонування фондових ринків та забезпечення фінансування ними реального сектору світової економіки для подолання в ній кризових явищ останніх років.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що починаючи з 80-х років ХХ ст. сформувався чітко виражений детермінуючий вплив глобалізаційних тенденцій розвитку світової економіки та фондового ринку на процеси стандартизації і гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що дозволить і в майбутньому робити обґрунтовані припущення відносно подальших перспектив формування загальносвітової облікової моделі.

Список використаних джерел

1. Нищенко Л.П. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами [Текст] : автореф. дис. канд. екон. наук. 08.00.09 / Л.П. Нищенко; КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 20 с.
2. Мэтьюс М.Р., Перера М.Х.Б. Теория бухгалтерского учета [Текст]: [Учебник] / М.Р. Мэтьюс, М.Х.Б. Перера – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1999. – 663 с.
3. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку [Текст]: [монографія] / О.М. Петрук – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 420 с.
4. Levitt T. The globalization of markets [Електронний ресурс] / T. Levitt // Harvard Business Review – 1983. – May-June. – Режим доступу: <http://www.lapres.net/levitt.pdf>. – Назва з екрана.
5. Flesher, Dale L. Gerhard G. Mueller: Father of International Accounting Education: [текст] / Flesher, Dale L. – Bingley (UK): Emerald Group Publishing Limited. – 2010. – 221 p.
6. About the IFRS Foundation and the IASB. [Електронний ресурс] // IFRS: [сайт]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org/The-organisation/Pages/IFRS-Foundation-and-the-IASB.aspx>. – Назва з екрана.
7. Европейский форум бухгалтеров [Електронний ресурс] // Налог и бизнес. – 2003. – №29. – http://www.businesspress.ru/newspaper/article_mid_36_ald_270928.html. – Назва з екрана.

Надійшла до редакції 25.08.13

О. Кузьома, канд. экон. наук, доц.
КНУ имени Тараса Шевченка, Киев